

Kuidas luua noortele emadele töökohti?

Noortel naistel ja emadel on Kundas keeruline sobivat tööd leida, linnas ja selle lähiumbruse suurettevõtte töötavad peamiselt mehed. Teenindussektor kui naiste peamine tööhõivevaldkond kiratseb ja parane-mise märke pole, sest teenindus on liikunud maakonnakeskusesse ja sealsed töökohad vaikselt kuid järje-kindlalt pealinna.

Kristo Kiviorg, MK

Üks võimalus on luua endale ise meelepärane töö. Fotograaf Merilin Prommiku sõnul tuleb võimalusi otsides olla avatud meelega ning kombineerida enda huvid ja oskused piirkonna vajadustega.

“Ajalt kui Kundasse elama tulin ei olnud siin kedagi, kes ametlikult fotograafiateenust pakuks, vajadus oli aga olemas. Otsustasin ennast selles vallas täiendkoolitada ning asusin õppima New Yorgi Fotograafia Instituuti kaugõppesse. Kui noorem poeg oli kuue kuune, alustasin teenuse pakkumisega,” rääkis Prommik. Seni on kliente jagunud lisaks kundlastele ka Rakverest, Jõh-vist aga ka Tallinnast.

Prommiku sõnul on ta teiste noorte emadega arutanud võimaluse üle luua Kundasse lastehoid, samuti vajaks väikelinn mõnusat ning hubast söögikohta.

“Ennekõike tuleb tegeleda sellega, mis endale meeldib. Teiseks tuleb julgeda alustada ning võimaluste piires investeerida. Ma ise ei ole EAS-ist rahasid küll veel taotlenud, kuid võimalused selleks on olemas ning julgustan proovima,” lausub Prommik.

Kunda Nordic Tsemendi tege-direktori Meelis Einsteini sõnul on teenindusvaldkonna osakaalu suurendamine linnas keeruline, kuna sektori elus püsimise eeldus on inimene, keda teeninda-da, inimeste arv aga langeb. Seetõttu pole ka näiteks imeks

pandav Maxima Eesti otsus Kundasse mitte tulla.

„Ma pole teenidussektori hin-geluga kursis, kuid mina näen pigem võimalust, et rasketöös-tuse kõrvale võiks Kundas tek-kida rohkem kergetööstust, näi-tekts õmblusvaldkond võiks siin tugevamini esindatud olla. Meil endil on ka naisterahvaid ette-võttes tööl, kuid nende osakaal on siiski väike,“ rääkis Einstein.

Kas tänavune aasta on hea aeg ka ettevõtlusega alustamiseks, näiteks ehitusvaldkonnas, on aasta alguses raske prognoosida-kvoodirahad on otsas, riigitegli-mus väiksem, erasektori võime tellimusi teha küsitav.

Paide või Kärkla eeskujul on üks võimalus meelitada linna mõne ettevõtte kõnekeskus, tegu võib olla nii Eesti enda firmaga, kuid miks mitte ka mõne rah-vusvahelise ettevõttega, näiteks hotellinduse valdkonna esinda-jaga. Ja miks mitte, suurendada hoolekandeteenuste võrgustiku, sest keskmine eluiga kasvab ning rahvastik vananeb. See võiks toimuda avaliku ning era-sektori koostöös.

Kunda Auto OÜ juhatus-e liige Arvo Kullamaa arvates võiks naiste osakaal transpordi-sektoris suurened.

„Naised saaksid autotrans-pordivaldkonnas kenasti hakka-ma. Miks mitte teha endale vas-tavad juhiloa ja luua eeldused teenida Eesti keskmisest kõrge-mat palka. Lajosel on juba kaks naist autorooli keeramas ja ma ei

Fotograaf Merilin Prommiku sõnul tuleb enne-kõike tegeleda sellega, mis tõeliselt meeldib ja ühendada oma oskused piirkonna vajadustega. (Foto erakogu)

näe selles probleemi. Oleme üri-tanud Kunda Autos oma logisti-kat nõnda sättida, et öö saab au-tojuht rahulikult kodus magada ehk kodus eemal viibimise argu-ment ei peaks olema takistuseks naistel transpordivaldkonnas kaasalöömiseks,” arvas Kulla-maa. Põhjuseid inimesi juurde võtta Kunda Autol jagub, cel-

mine aasta oli 18 töötajaga firma jaoks üks paremaid ja positiivse noodiga vaadatakse ka tänavuse aastasse.

Kullamaa ootab 5-10 protsen-dist käibekasvu.

„Kui kõik läheb plaanide ko-haselt, võtame aasta esimeses pooles juurde ka kuni kaks töö-tajat,“ ütles Kullamaa.

Toimetaja veerg

Pikk perspektiiv annab vastuse

Hommikul koduuksest välja astudes (ja koduski) kogeme me erinevaid olukordi, seisame silmitsi väljakutsetega, mis võivad meie emotsionaalse seisundi tasakaalust välja viia, võime langeda aga ka kõrgustesse tõusta – kuidas kunagi. Kõiki olukordi, millesse satume, ei ole võimalik valida, küll aga on võimalik valida oma suhtumist ümbritsevasse.

Inimest on võimalik võtta kui loodusnähtust – sa vaatad teda, tunnistad teda sellisena nagu ta on, ei reageeri tema seisundile, ja kui tuuleiil tulebki, siis lased selle rahulikult mööda vuhiseda. Olla ning jääda rahulikult sõltumata sellest, mis väljaspool toimub, on juhtimisklassika. Kui iga inimene aru saaks, et ainus, millega tal toime tuleb tulla, on tema enese seisund, elaksime väga teistsuguses maailmas.

Alati aitab emotsionaalselt rasketele olukordadele leevendust tuua pikk perspektiiv, see kehtib hästi ka valikute tegemise ja nende õigsuse kohta antud ajamomendil. Võttes eelduseks, et meil on elukontol 100 aastat, siis võid eneselt esitada iga päev küsimuse – kas antud olukord, situatsioon, väljakutse on midagi, mida ma meenutan oma 89. sünnipäeval kui elu mõjutanud olulist sündmust, seika, kas see muutis või muudab minu elu saatust? Kui see ei kuulu sellesse kategooriasse, on tegu kahtlemata triviaalsusega isiklikus plaanis. Kasutades seda võtet, avastame, et enamik nähtusi pole nõnda olulised, vaid me oleme need oluliseks mõelnud, mõtteis jahvatanud. Elu ise on parim teraapia – järgmine kord, kui kohtud olukorraga, mis sind tavaliselt reageerima paneb, astu samm tagasi ja jää vaikseks. Kui see meile selgeks saab, avastame, et elu on päris lihtne, see pole raske kui me raskelt sellesse ei suhtu ja asjad lahenevad reageerimata palju kiiremini. See on tõeline meistrikläss.

Korrastame kogukonna eesmärgid

Kaido Veski,
Kunda linnavolikogu esimees

Kuidagi on nii kujunenud, et vabariigi sünnipäev on aeg, mil meie riigijuhid eesotsas presidendiga kipuvad kokkuvõtteid tegema, tehtule tähelepanu juhtima ning uutele võimalikele suundadele osutama. Kuigi sellise pidupäeva teemavaliku üle võiks praegu pisut imestada, oli siiski juba president Meri see, kes taolise suuna võttis.

Olles praeguseks pea neli kuud Kunda Linnavolikogu juhtinud ning kokku puutunud päris suure hulga erinevate linna käekäigust huvitatud inimeste ja ettevõtete, joonistub üha enam ja enam välja üks nukker ja segadusseajav vaatepilt – meie linn ei vaata ühes suunas. Meil ei ole meie linna tulevikust ühesugust ja selget arusaama. Seda hoolimata sellest, et me alles möödunud aasta sügisel uue arengukava vastu võtsime.

Ärge saage valesti aru: ma ei soovi viisata kivi eelmise volikogu kapsaada. Seda enam, et olin ka ise arengukava juhtrühma liige ning vedasin hariduse teemagruppi. Arengudokumendidega lihtsalt on nii, et pahatihti saavad nendest kummaliselt kuivad ja tülikad koormad, millega mõni ärksam rahvaesindaja teisi ähvardab, millega võetud kohustusi ei mõisteta ja pigem naeruvääristatakse ning mille sisusse keegi eriti süveneda ei viitsi.

Probleem algab pihta varem, algab sel hetkel, kui sünnib otsus valada arengueesmärgid arengudokumendi, kuid kogukonna sees pole põhjalikult selgeks vaieldud ja kokku lepitud, mida ikkagi tahetakse. See on nagu elamu ehitamine – ükskõik kui hästi pereisa ka ei valda tehnilise kiirjoonestamise oskust või kui vilunult ta ka ei valiks tulevase kodu ehitusmaterjalide paletti, on üsna keeruline ehitada seda hoonet koduks hiljem naise ja lastega,

kes pole saanud või osanud oma soovetubade asetuse kohta õigel ajal väljendada.

Käisin hiljuti Euroopa Komisjoni korraldatud õppevisiidil Brüsselis ja veendusin oma silmaga tolle suure masinavärgi meeletult aeglasel, aga vääramatu töö tõhususes. See iga otsuse juures kõikide osapooltega arvestamine tundub kohutava raiskamisena. Heitkem vaid korra pilk igakuistele Euroopa parlamendi istungjärgudele, mis ainult nädalaks kogu täiega Brüsselist Strasbourgi kolitakse. Aga kui otsus lõpuks tehtud saab, ei ole enam keegi seisukohal, et see vale sai. Konstruktiiivne vaidlemine viib nagunii sihile. Selline „raiskamine“ on alati määratult odavam kui sõja pidamine.

Head kundalased, president Ilves tegi aasta tagasi ettepaneku vabariigi sajandaks aastapäevaks Eesti korda teha. See on jõukohane ja sobiv eesmärk meile kõigile, sest igaüks saab ise otsustada, kui suur on tema ussae ja täpselt selle piires ka plaani pidada. Võtame omale ühiseks eesmärgiks selle, et jätame mõneks ajaks kõrvale isiklikud ambitsioonid ja korrastame oma kogukonna tegelikud eesmärgid.

MEIE KODU

Väljaandja: Kunda linnavalitsus
Kasemäe 19, telefon 3255998
www.kunda.ee, kristo@kunda.ee

Tehniline teostus:

Kalurileht. Telefon 5649 5252
www.kalurileht.ee, kalurileht@gmail.com

Vesi Blücheri kohviku all 27. jaanuari hommikul.
(Foto Kristo Kiviorg)

Kunda jõe küsimus ootab selginemist

Keskkonnainspeksioon on algatanud ühe ettevõtte suhtes, kes jõeveett kasutab, vääртеomenetluse. Kohest lahendust siiski oodata ei tasu.

Keskkonnainspeksiooni Lääne-Viru piirkonna juhi Marit Seene sõnul on hetkel vara öelda, millal algatatud vääртеomenetlus lõpusirgele jõuab ning milliseid järeldusi sellest teha võiks.

”Lühikese löigu piires Kunda jõel kasutavad jõeveett mitmed ettevõtted, kellest ühe suhtes oleme algatanud ka vääртеomenetluse. Kelle suhtes, seda me öelda ei saa. Vääртеomenetluse tähtaeg on kuni kaks aastat,” sõna Seene.

Keskkonnainspeksioon edastab kogutud info koos ettepanekutega Keskkonnaametile, kes siis, sõltuvalt info sisust, teeb edasised otsused.

Ajalugu on aga seni kordunud pea päevase täpsusega - tänavu hakkas Kunda jõgi ohtlikult Lontovas üle kallaste ajama jaanuarikuu viimastel päevadel (eelmisel aastal 31. jaanuaril).

27. jaanuar oli esmaspäeva hommik. Kül m oli, ja seda juba poolteist -kaks nädalat ja polnud üllatav, et Kunda linnavalitsusse kogunesid hommikul Päästeameti ning Keskkonnaameti esindajad- ei pea selgeltnägi ja olema, kui vastavad ametkondade esindajad on majas, on asi ilmselt Kunda jões. 22. jaanuaril käisin Blücheri kohviku juures asja kaemas ning pildistamas. Tol hetkel oli olukord veel rahulik, kuid jõgi jäätus ning veetase tõusis.

Kui õues on käre pakane, võib olukord tundidega muutuda. 27. jaanuari ööl oli veetase hinnanguliselt tõusnud kümnekond sentimeetrit. Kella kümne paiku hommikul sai taaskord mindud Blücheri kohviku juurde pildistama- vesi piiras kohviku kõrvalhoonet ning oli jõudnud otsapidi vaiadel seisva kohviku alla. Õnneks oli pääsetee olemas - loetud tundide pärast pidi kohale jõudma ekskavaator, mis pidi sarnaselt eelmisele aastale jää lõhkuma ning vee vabastama. Töö tehti õigeaegselt ja olukord lahendati ilma kahjudeta.

Selge on, et Päästeamet ei soovi igal aastal jõel õhkimistõid ja muid operatsioone teha. Tegemist pole eriulukorraga vaid prognoositava probleemiga.

”Päästeameti ülesanne on lahendada ootamatuid eriulukordi. Jant Kunda jõega on olnud viimased seitse aastat igal aastal ühel ja samal ajal. Siin on selgelt tegemist inimeste endi poolt loodud olukorraga. Kas ja kui suur mõju on olukorra tekkimisel keskkonnale, on vaja välja selgitada. Päästeameti tööraamidesse iga-aastane ülevõtte likvideerimine Kunda jõel ei kuulu,” ütles Ida päästekeskuse kriisireguleerimisbüroo juhataja Maido Nõlvak.

Kunda linna peaja Jüri Landbergi sõnul tuleb olukorrale koostöös ametkondade ning ettevõtete lahendus leida, edasi see kesta ei saa.

”Kui muudmoodi ei saa, siis tuleb teha uus kompleksne keskkonnamõju hindamine,” ütles Landberg. (MK)

PAKUTAKSE TÖÖD JÄRELVALVEAMETNIKULE

Kunda linn ja Haljala vallavalitsus otsivad ühiselt oma koosseisu järelvalveametnikku, kus 0,5 kohaga saab tööd Kundas ning 0,3 kohaga Haljala vallavalitsuses.

Ametikoha põhieesmärk on järelvalve teostamine volikogu poolt kehtestatud üldkohustuslike eeskirjade täitmise üle.

Tööülesanded on:

- vääртеomenetluse seadustikust ja eriseadustest tulenevate kohtuvälise menetleja pädevusse kuuluvate vääртеgude menetlemine;
- halduse õigustoimingute (ettekirjutused) ja toimingute (haldustäite toimingud, teated, hoiatused) tegemine vastavalt pädevusele.

Nõuded kandidaadile:

- juriidiline haridus või vähemalt kesk-eriharidus korrakaitse valdkonnas või politseiline kõrgharidus;
- valdkonna õigusaktide tundmine;
- arvuti kasutamise oskus;
- isikliku sõiduauto kasutamise võimalus;
- kohusetundlikkus ja korrektsus;

Kasuks tuleb:

- täiendõpe vääртеo- ja haldusmenetluse valdkonnas.
- töökogemus riigi- ja/või kohaliku omavalitsuse ametiasutuses järelvalve- või õigus- ja korrakaitse valdkonnas;
- ametikohal vajalike teksti- ja tabelitöötlusprogrammide (Word, Excel) ning elektrooniliselt peetavate andmekogude (e-toimik) kasutamise oskus;

Lisainfo:

Haljala: 327 8238 ja 5063753.

Kunda: 3255 960 ja 5278287

CV ja sooviavaldus koos haridust tõendava dokumendi ära kirjaga saata hiljemalt 10.märtsiks 2014.a. vastavalt:

- Haljala Vallavalitsusele aadressil Rakvere mnt 3, Haljala alevik, 45301 Lääne-Virumaa või e-posti aadressil haljala@haljala.ee ning
- Kunda Linnavalitsusele aadressil Kasemäe tn 19, Kunda linn, 44107 Lääne- Virumaa või e-posti aadressil linnavalitsus@kunda.ee

Hea kundalane! Otsin fotosid aastatest 1950-2000 arhiveerimise ning ülepildistamise eesmärgil. Fotod võib saata aadressil jaanus.prits@gmail.com märkusõna "Kunda foto" all või tuua Kunda noortemajja. Kõik fotod tagastan omanikele.

Kunda linn tunnustas tublisid eestvedajaid

Eesti Vabariigi 96. aastapäeva pidulikul tähistamisel Kunda linna klubis tunnustas Kunda linnavalitsus mitmeid linnakodanikke ning ühendusi, aasta teoks tunnustati Kunda Ühisgümnaasiumi laste liikumisrühma hea esinemine tantsufestivalil "Koolitants 2013", kus pälviti laureaadi tiitel. Aasta tegijaks sai aga Tiit Alte, kes annab elu Ranna-Viru Rahvateatrile. (MK)

KUNDA LINN TUNNUSTAB

Tiit Alte - Aasta Tegija 2013

Kunda Ühisgümnaasiumi laste liikumisrühm - Aasta Tegu 2013
TÄNUKIRJADE SAAJAD:

Janis Sirelmets - aastavahetuse ilutulestiku kodanikualgatuse korras korraldamise ja linna liuvälja rajamise eest.

Karmeli koguduse Kunda osakond - tähelepanuväärse panuse eest kogukonna arengusse.

Marko Levtsenko - tähelepanuväärse panuse eest Kunda noortespordi mitmekesistamisel.

Helgi Luik - pühendumise ja töökuse eest sotsiaalprobleemide lahendamisel Kunda linnas.

Natalie Neigla - pühendunud ja tulemusliku töö eest noorte tantsijate juhendamisel.

MTÜ Berega - pikaajalise Kunda kultuurielu rikastamise eest.

Kaire Reimus - KÜG õppetöövälise tegevuse elurõõmsaks muutmise eest.

Kristi Onkel - Kunda Tsemendimuseumi oluliseks kultuuriasutuseks muutmise eest.

Maarika Koks - Betti Alveri luulefestivalil eduka esinemise eest ja teatrifestivali Väike Lava korraldamise eest.

Nadežda Vassiljeva - Vanadi Art Kunda Stuudio OÜ juhataja-kunstiringi juhendamise eest.

Ermine Šalk - pikaajalise eeskujuliku töö eest abipolitseinikuna Kunda linnas turvalisuse tagamisel.

Hõbelusikad peos!

25. jaanuaril toimus Kunda linna klubis 2013. aastal sündinud Kunda laste ja nende vanemate pidulik vastuvõtt. Linna peaaegu Jüri Landberg ja volikogu esimees Kaido Veski andsid üle nimelised hõbelusikad uutele linnakodanikele. 2013. aastal sündis Kunda linnas 29 last. Pidulikult koosviibimisel esinesid Kunda laulu- ja tantsuringide lapsed ning muusikakooli õpilased. Pidulik koosviibimine lõpetati ühise tordisöömisega. Hõbelusika kinkimine lastele on kauaaegne traditsioon Kunda linnas. (MK)

Huvitav, kuidas see hõbe küll maitseb?
(Foto Reti Kokk)

Võimalus silmi kontrollida

12. märtsil alates kella 10.00-st on Eakate päevakeskuses (Mäe 11) taaskord võimalus kontrollida silmi. Silmade kontroll maksab 6 eurot. Prillide soetajatele on silmade kontroll tasuta. Kohapeal on võimalik mõõta silmade rõhku, osta sobivaid tavalisi prille kui ka optilisi päikesepille. Samuti teostatakse kohapeal prillide pisiremonti. Lisainfo ja registreerimine telefonil 3255996, 53055408. (MK)

Fotomeenustus: liuväljak

Paljudesse piirkondadesse Lääne-Virumaal kerkis jaanuarikuise külmaperioodi aegu liuväljak, nii ka Kunda linna – spordikeskuse tagusele platsile. Raske öelda, kas õnneks või kahjuks, kuid just siis, kui liuväljak hakkas end ilmutama, tuli sula peale ning rikkus kogu tehtud töö. Öeldakse, et protsess on olulisem kui tulemus. (MK)

Liuväljaku rajamine 23. jaanuaril.
(Foto Kristo Kiviorg)

Maxima Eesti Kundasse ei tule

Jaanuari keskel võttis Meie Kodu ühendust Maxima Eesti esindajatega ning uuris kui kaugele on arenenud aastatetagune plaan Kundasse toidukaupade kauplus rajada. Selgus aga, et ettevõtte on muutnud oma strateegiat ning kunagi ostetud kinnistu müüakse maha.

"Meie põhirõhk on keskenduda Tallinnale ning maakonnakeskustele, kus me soovime oma kaupluste arvu suurendada. Seetõttu oleme otsustanud Kundas asuva kinnistu müüa ning anda seega võimaluse teistele ettevõtetele Kundas kaubandustegevust hoogustada. Kinnistul on olemas kehtiv detailplaneering, mis võimaldab soovi korral juba käesoleval aastal hoone valmis ehitada. Müügikuulutus on kinnisvaraportaalis avalik, loodame aasta jooksul suurpärase asukohaga väärt kinnistule uue omaniku leida," ütles ettevõtte avalike suhete juht Erkki Erilaid. (MK)

Spordikeskuse külastatavus saavutab uusi tippe

Jaanuari keskel sündis Kunda spordikeskuse uus külastusrekord. 12. jaanuaril külastas Kunda spordikeskust päeva jooksul 260 inimest, millest ujula kasutajad oli 172.

"Lisaks ujulale töötas meil tol päeval linnasaun, laste mängumaa, avatud olid treeningsaalid, võimlas aga peeti korvpalli meistrivõistlusi. Eelmine külastusrekord pärineb eelmise aasta novembrikuust, kui spordikeskust külastas päeva jooksul 230 inimest," rääkis spordikeskuse juhataja Erge Loooris. Kuu keskmine külastajate arv küündib spordikompleksi aga 5500 inimeseni. (MK)

Salme Karu – Kunda linna uus aukodanik

Kunda linna seitsmes aukodanik on Salme Karu. Kunda legendaarne ap-teegiarendaja ning juhataja seisis koos muusikaõpetaja Mae Tammise-ga hea selle eest, et Kundas avataks muusikakool. Aastatepikkuse sihi-kindla töö tulemusena, vaatamata võimude esialgsele vastuseisule, ava-tigi Kundas 7. septembril 1963. aastal muusikakool. Varem on aukodanikuks nimetatud Peer Tfelt-Hansen, Mae Tammis, Marge-Anne Vallaste, Karin Mets, Milvi Täpp, Johannes Mets. (MK)

Kunda Kolmekuninga kogudus alustas noorte leeriõppega

Esimene leeriõpe toimus 26.veeb-ruaril Kunda Noortemajas. Kokku toimub 15 õppepäeva kolmapäeviti kuni 30. aprillini. Osalema oodatakse noori alates 15. eluaastast. «Pä-rast jaanipäeva toimub praostkonna leerilaager. Sellest saavad osa võtta noored, kes on läbinud leeriõppe kursuse. Laagrid on seni toimunud viis päeva erinevates paikades, tee-me lõkkeõhtud, laulame, käime eks-kursioonil. Selle suve leerilaagri toi-mumise koht selgub hiljem,» sõnas Kunda Kolmekuninga koguduse esi-naine Heldi Randver. (MK)

Tuulelapsed said kokku Jõgeval

24.-25. jaanuaril toimus Jõgeva Põhi-koolis IX Betti Alverile pühendatud luulefestival „Tuulelapsed“. Festivaliprogrammis oli 17 etendust. Festivali korraldajaks on olnud kõigil aastatel MTÜ Tähetund eesotsas Jõgeva kooliteater „Liblikapüüdja“ juhendaja Lianne Saage-Vahuriga. Kaugeimad festiva-likülalised olid Saaremaalt, Jõgeva oma truppe astus üles neli. Festiva-liprogrammile andis hinnangu ka nõukogu koosseisus Toomas Lõh-muste, Garmen Tabor, Mall Türk, Leelo Tungal, Veikko Täär, Rain Mik-ser. Lääne-Virumaa oli seekord esin-datud Kunda laste näitetrupi kahe vanuseastmega ja Rakvere Gümnaa-siumi 5.b klassi sõnakunstiringiga.

Auhindu jätkus piisavalt ka Viru-maale, üks kuuest väljaantud lau-reaaditiitlist ja mitu näitleja- ja eripreemiat. (MK)

VIRUMAA AUHINNATUD

LAUREAAT

Kunda laste näitetrupp „KAROLIINE“ keskaste
Katkend Soome rahvuseeposest „Ka-levala“ – „Saare neiu toomine“, juhendajad Maarika Koks ja Natalie Neigla

NÄITLEJAPREEMIA

Robin Täpp, Kunda laste näitetrupp „Karoliine“ keskaste
Kert Pärnamets, Rakvere Gümnaa-siumi sõnakunstiring 5.b klass

ERIPREEMIA – HOO JA LUSTI ERIPREEMIA

Rakvere Gümnaasiumi sõnakunsti-ring 5.b klass „Lõbusaid värse Poo-lamaalt“, juhendaja Jana Sillajõe

TEATER VANEMUISE ERIPREEMIA:

Jana Sillajõe – preemia lustliku tee-juhatuse eest Poola laste luulesse Natalie Neigla – preemia mõjusa soomeugriliku atmosfääri loomise eest

KIIDAME TUBLISID ÕPILASI JA ÕPETAJAID!

Alex Kalde – maakonna vene keele olümpiaadi VI koht, õpetaja **Marina Klimenko**.

Nele Karolin Lindlo – maakonna emakeeleolümpiaadi III koht (7. Klassid), õpetaja **Maarika Veski**, bio-loogiaolümpiaadil VI koht, õpetaja **Marika Toom**, muusikaolümpiaadil II koht, õpetaja **Kaie Aja**.

Ivar Palk – maakonna emakeele-olümpiaadi IV koht (7. Klassid), õpe-taja **Maarika Veski**, bioloogiaolüm-piaadil IV koht, õpetaja **Marika Toom**.

Helena Hanna Maija Aadli – maa-konna emakeeleolümpiaadi IV koht (9. Klassid), õpetaja **Tiiu Jalakas**.

Reti Kokk – maakonna emakeele-olümpiaadi VI-VII koht (11. Klassid), õpetaja **Tiina Vanatoo**.

Maakonna rahvastepalli võistlus (1.-3. Klass tüdrukud) I koht **koosseisus Ka-rina Dolgova, Reti Eespere, Aljona El-jas, Triini Tomson, Kaili Jagant, Matilda Koppen, Samira Tihhonravova, Marina Ševelilova**, õpetaja **Küllike Koha**.

Maakonna 6. klasside inglise keele viktoriini V koht koosseisus **Maris Kereme, Stiivo Uueni, Sett Puusepp, Mikk Tisler, Oliver Orgmets**, õpetaja **Maire Ojamaa**.

MÄRTSIKU KULTUURIKALENDER

1. märtsil kell 18 klubi keldrikohvikus avatud Noortekohvik Friendship.

4. märtsil kell 17 noortemajas Vastlakukli ja -mängude õhtu

7. märtsil kell 18 klubis Õhtu ainult naistele ilu, moe, tervise teemadel ja paljude huvitavate kü-lalistega, laulab Alen Veziko

17.-21. märtsil noortemajas Koolivaheaja sünd-mused

20. märtsil kell 18.56 Kundas kevade tervitamise sündmus

22. märtsil klubis teatripäev: Ranna-Viru rahva-teatri etendus “Homo Erectus ehk naiste vaheta-mine” ja SEE teater etendusega “Limonaadi Ets”

23. märtsil kell 13 klubis Videviku pidu, esineb Boris Lehtlaan

27. märtsil klubis kell 19 Kunda kooliteatri esi-etendus “Issi, tule vii mind kõrtsist kodu!”

*Rohkem infot sündmuste kohta
www.kundalinnaklubi.ee*

Minu kodu Eestimaa

Siin elan, olen rõõmus ma,
puude keskel Eestimaal.
Eestis merd ja kõikjal maad,
meil on ilus elada.

Eestist minna ma ei taha,
puudub kodu, kõik jääb maha.

Ema, isa, vanaema,
neid ma jääks küll igatsema.

Sind ei jäta iial ma,
minu kallis Eestimaa!

Jette Helene Kasemaa, 4.a klass

Minu kodu

Minu kodu on väikeses Kundas
Läänemere paese ranniku peal.

Aknast mere kohinat kuulda,
linnud laulavad puu otsas seal.

Siin on möödunud mu lapsepõlveaastad,
siin on algand mu koolitee,
siit ma tarkust ja oskust saan kaasa,
eluks vajalik alati see.

Mulle meeldib elada Eestis,
vahel reisida mujal võin ka.

Siit mul lahkuda oleks raske,
kuigi korra võiks ära käia ka.

Olen käinud ka Soomes ja Lätis,
Rootsis, Kreekas ja Taanimaal.

Aga kodu on ikkagi Eestis,
Kundas parim on elada!

Marta Maria Koks, 4.a klass

Mälestame

Siiras kaastunne Üllele perega kalli ema
ÕIE MÄÄRI surma puhul.

Sinu klassikaaslased keskkoolipäevilt

Arvamus: ei saa mitte vait olla - Kunda vajab korralikku leinamaja

Sügisese omavalitsuste valimised on juba ammu seljataga. Kõik linnapead ja volikogude esimehed on oma kohad kätte saanud ja koosolekudki peetud. Ilmselt on ka probleemide nimekirjad juba koostatud.

Tore on nentida, et Kundas on linnapeaks ja volikogu esimeheks jälle mehed ja seekord esimest korda, siin sellel kohal. Oodatakse uusi tuuli! Detsembrikuul peetud rahvakoosolekul olid põhiteemadeks haridus, vesi, ning toasoe. Kahjuks ei teadnud sellest üritusest, seepärast ei ole seal arutatud kõikide probleemidega kursis. Minu arvates on üks kisendav (!) probleem leinamaja või kabeli puudumine Kundas. Kõik me lõpetame ükskord seal ja me soovime, et see kurb sündmus oleks leinajatele ilus ning meelde jääv sündmus. Kahjuks puudub selleks Kundas võimalus. Kunagi,

30 aastat tagasi oli härra Kuhlbergil väga ilus plaan kabeli-leinamaja ehitamiseks, aga see lükati tagasi ning mindi kergema ja odavama vastupanu teed ning remonditi tuba surnuaia väravas, mis on tänaseks allapoole igasugust arvestust. Käisin hiljuti ühel minule kalli ning paljudele hea sõbra ning töökaaslase ärasaatmisel, millest jäi masendav mulje. Kuna saatjaid oli palju, siis olemasolev ligi 18 ruutmeetri toapugerik mahutas ainult sarga, leinajad, kõneleja ning hunniku pärgi ja lilli. Leinatalitusest said osa ligi kümmekond inimest toas ja viis inimest esikus. Ülejäänud saatjad pidid tammuma õhtuhämaruses tuule ja vihma käes õues mudasel alleeteel. Hea oli, et ei olnud tuisu ega tormi. Kas see on normaalne ja miks ei ole juba 30 aastat midagi ette võetud? Kõik me teame, et raha on vähe ja ehitus on kallis, aga võiks ju ehitajate tänaval selle „tondilossi“ ära renoveerida. Asub ju see surnuaedadest kiviviske kaugusel. Väike ja vaene korteriühistu renoveeris kõrval oleva teise maja ära, mis nüüd on Kundas üks ilusamaid maju- nagu Kadriorust toodud! Ehitajate tänaval asuvas majas võiks ka muud teenused olla - näiteks külmkamber, surnukuur jne. Tean omast käest, et elu kallis, aga surmaga seotud toimingud veel kallimad. Kõik kadunu veod ja hoidmisega seotud teenused maksavad väga palju, see raha võiks jääda ju oma linna. Kui praegused värsked linnajuhid suudavad selle leinamaja probleemi lähemas tulevikus positiivselt lahendada, siis usun, et neile kuulub Kunda rahva ja ka teispoolsuse austus ja lugupidamine.

Helgi Saareoks, endine kundalane

Astangu tänava ning Toolse elamupiirkond saavad Kundas uue valgustuse kõige varem. (Foto Kristo Kiviorg)

Tänavavalgustuse täielik uuendamine maksab 450 000 eurot

Kui Kunda linnas tänavavalgustus täielikult välja vahetada, on selle maksumus hinnanguliselt 450 000 eurot.

Üks olulisemaid võtmesõnu pimedal ajal on linnades ja asulates tänavavalgustus. Kunda linna tänavavalgustusvõrk hõlmab kõiki põhi- ja kõrvaltänavaid, kokku üle 26 kilomeetri, mille koosseisu kuulub hinnanguliselt 400 valgustit. Valgustusvõrk on rajatud kümnendite jooksul võrdlemisi erinäoliseks, mistõttu leiab valgustipargis kõrvuti seismas nii 100 W, kui 400 W valgusteid, nii õhu, kui maakaabliliine. Valdaval on võrgu parendamine seni seisnenud probleemkohtades parandustööde tegemises, valdavalt on tegu olnud läbipõlenud pirnide vahetamisega või katkenud kaabliühenduste taastamisega. Vandaalitsest tekkinud kahju on seni olnud väga väike. Senine praktika on näidanud, et mitmekümne aasta vanuste valgustite puhul on ratsionaalsem vahetada välja valgustid tervikuna ning mitte piirduda vaid pirnide vahetusega. Valgustipargi rekonstrueerimistööde terviklahendusi on teosta-

tud Põdruse-Kunda- Pada Kunda linna läbiva lõigu rekonstrueerimise raames ning täiesti uue valgustuse rajamine on ette nähtud Toolse ja Astangu tänava elamupiirkonnas, kus toimub piirkonna valgustustahenduse tööprojekti alusel etapiviisiline väljaehitus. Dekoratiivvalgustuse on saanud lasteade, noortemaja ja linna keskväljak. Hetkel on suund leida toetusprojekte, mille raames vahetada välja valgustusvõrk tervikuna. Küsimusi on tekitanud valgustusvõrgu tööaja kohatine ajaline ebahühtlus, ehk valgustite õhtune sisse- ja hommikune väljalülitus. Võrk saab toite paljudest erinevatest liitumispunktidest, mistõttu on paigaldatud ka mitmeid erinevaid reguleerimiseadmeid nagu kalenderkell ja valgustundlikke fotosilmasid ja sensorite rakendamise reguleerimise ühtlustamiseks on aeg-ajalt vajalik nende häälestamine. Üksikute valgustite rikete korral registreeritakse teated ning nende remont teostatakse ajastatuna mitmete analoogsete riketega üheaegselt.

Janar Vellak, ehitus- ja maanõunik

Millistfer: noortel emadel peab olema töövõimalus kodukandis

Kunda Ühisgümnaasiumi uue direktori Tiiu Millistferi sõnul tuleks mõelda sellele, kuidas noored emad lähipiirkonnas rohkem tööd saaksid. Gümnaasiumi säilimine Kundas sõltub paljudest otsestest ja kaudsetest teguritest.

Kristo Kiviorg, MK

Viimane kord olite Kunda koolis tegev kümnekond aastat tagasi, mis vahepealse ajaga muutunud on?

Paljud õpetajad on tänaseni koolis töötamas, seega on palju tuttavaid, osa õpetajaid on küll uued, kuid nagu tollal, saab ka täna öelda palju häid sõnu-õpetajad on kvalifitseeritud, laia silmaringiga, inimesed, kes tahavad oma tööd teha. See on väikeses kohas tegelikult päris haruldane, mujal on ju päris sage olukord, kus õpetajaskond on osaliselt komplekteerimata, teatud ainete õpetamiseks on raske inimesi leida.

Kuidas teil Tartuga side tekkis?

Pärast Kunda kooli lõpetamist siirdusin Tartusse ning õppisin Heino Elleri nimelises Muusikakoolis klaverit. Tallinna Riikliku Konservatooriumi lõpetamise järel töötasin Tartu 12. keskkoolis muusikaõpetajana, hiljem Tartu Õpetajate seminaris. Ühel hetkel tehti ümberkorraldusi ning asutus liideti Tartu Ülikooliga. Juhuslikult otsiti samal ajal Kunda koolile õppealajuhatajat, nii ma Tartust Kundasse 2001. aastal tagasi tulin. Olen alati olnud kahepaikne, mulle see isegi meeldib, praegugi on elamine Tartus alles.

Ja ühel hetkel olite tagasi Tartus.

Põhjuseid, miks uuesti Tartusse sai mindud, oli mitu - osalt olid need isiklikku laadi, teisalt oli see ka tööga seotud. 2005. aastast olin Tartu Forseliuse gümnaasiumi direktor ja seda kuni eelmise aastani kui kohalik linnavõim otsustas õpetajate ning lastevanemate vastuseisust hoolimata gümnaasiumiastme koolis ära kaotada. Kui nõnda

käitutakse, ei jää just palju motivatsiooni alles jätkamiseks. Tartus oli töökas ning sõbralik kollektiiv. Kahju, et asjad seal nõnda läksid, sest tööd sai tublisti tehtud ning kool toimis hästi.

Millised väljakutsed ootavad teid Kunda koolis ees?

Esmalt tuleb igapäevased operatiivküsimused ja seni tehtud juhtimisotsused üle vaadata. Tulevikku vaadates tuleb leida piiratud ressursside juures võimalikult suur mänguruum ehk tuleb otsida erinevaid koostöövõimalusi kohalike inimeste, ettevõtete, naaberkoolidega. Kuidas olemasoleva rahahulgaga välja mängida on igapäevane küsimus. Tartus tegime koostööd näiteks Tartu Loodusmajaga, Tartu Kutsehariduskeskusega, Maaülikooliga. Nendega olid meil ühised õppekavad ning saime arendada looduse ja keskkonna ning rekreatsioonikorralduse õppesuunda nõnda, et kooli jaoks ei kaasnenu sellega lisakulusid. Ühiste õppekavadega kaasnevad logistikaküsimused tuleks lahendada nõnda, et õpilastel on võimalik õppida kohapeal, õpetajad peaksid liikuma erinevate koolide vahel.

Peamine eesmärk on ikkagi gümnaasiumiastme säilitamine Kundas. Aga see hõlmab lisaks selgepiirilisele poliitilisele otsusele mitmeid kaudseid tegureid, sest gümnaasiumiastme jätkusuutlikkus ei alga peale 9. klassi, vaid see ulatub eelkooli, lasteaeda välja. Millised on lastevanemate elutingimused linnas? Kui kallis siin on elada, kuidas noored emad tööd leiavad jne. Näiteks toasoe on Tartus hetkel kaks korda odavam kui Kundas. Vähesed võimalused noortel emadel piirkonnas tööd leida on Kundas suur kitsaskoht. Selle peale tuleb mõelda. Isad võivad veel käia kaugemal tööalga

Tiiu Millistferi sõnul on hea kool see, kuhu õpilased ja õpetajad igal hommikul meelsasti tagasi lähevad. (Foto Kristo Kiviorg)

emad peaksid ikkagi kodule lähedal olema. On selge, et 9. klassi lõpetaja ei ole sotsiaalselt küps ellu astumiseks ning teadlike valikute tegemiseks, seega gümnaasiumiosa säilimine kodulähedases koolis on olulise tähtsusega küsimus.

Milline on teie nägemus ideaalsest koolist?

Ideaalne kool on sümbioos tehnilisest võimekusest koos liikuvate arvutiklasside ning õppemängudega, samas ei tohi kaduda side loodusega, näiteks võiks koolil

olla ka õuesõppeklass ja puhkeala kasvõi kooli õuealal. Õpilastel peaks olema võimalus vahetundide ajal hingata värsket õhku, see aitab maandada ka koolis tekkinud pingeid. Ideaalne kool on koht kuhu tahavad nii õpilased kui õpetajad alati tagasi tulla.

Mida sellelt aastalt ootate?

Et probleemid saaksid lahenduse ja asjad sujusid. Et kooli juhtkonna poolt oleks õpilastele ning õpetajatele loodud hea keskkond õppimiseks ja töötamiseks.

50 aastat muusikaharidust Kundas

Esimesed mälestused Kunda Lastemuusikakoolist on mul tegelikult märksa varem kui lennunumber seda näitab.

Aasta oli siis 1975 ja vanemate käekõrval sattusin ma muusikakooli eelklassi. Huvi muusika ja helide vastu oli küll olemas, et aga olin pisike ja alatasa oma mõtetega mujal, siis päriselt klaverit õppima mind veel ei soovitatud.

1981. aastal seisin taas muusikakooli sisseastumiskatsete ukse taga ning seekord alustasin ka õpingutega.

Muusikakooli oli alati tore minna. Tee muusikakooli oli pikk, kulges läbi linna ja teepeale jäi palju põnevat. Sisenedes tuli vahetada jalanõud, seejärel sai garderobis ennast sättida ja tihti peale ka garderoobitädiga juttu rääkida. Tavakoolist erinevalt oli muusikakool väikene, mõnusalt lihtsate klassiruumidega huvitav majake, kus kõlasid pidevalt erinevate pillide helid. Vahel juhtus ka nii, et jõudsime solfedžosse varem kohale ja pidime oma tundi ukse taga ootama. Siis saime tüdrukutega mõtteid vahetada, kommi süüa ja tunniks ette valmistuda. Õpetajad nägid palju vaeva, et mulle selgeks teha, kui oluline on noodi tundmine.

Muusikapedagoog Katrin Pall oli neli aastat minu eriala ja solfedžo õpetaja ning tänu järjepidevale harjutamisele ja õppimisele suutsin olla keskmise tasemega õppiija. Unustasin tihti peale hariliku pliiatsi ja kustutuskummi koju aga õpetaja andis mulle alati vajaminevad töövahendid. Tunnis tuli tööd kaasa teha ja viilida õpetaja ei lubanud - see oli põhimõte. Kõige rohkem armastasin solfedžo tunnis diktaate, samas heliredelite ettemängimine oli (ja ehk oleks nüüdki) tõeline katsumus. Enda arvates sai harjutatud ka aga õpetajate kogenud silmad nägid ära iga näpuvea, terased kõrvad püüdsid kinni iga vale noodi. Muusikakooli arvestused ja eksamid olid toredad ja samas pingelised üritused - kuulasid teiste mänguoskust, samas said esineda päris arvuka kuulajaskonna ees.

Kolmel viimasel aastal õpetasid

Sirje Luke (paremalt kolmas) 1987. aasta maikuus muusikakooli lõpetamisel. (Foto: erakogu)

meie lendu erinevad pedagoogid. Staažikas õpetaja Mae Tammis jääb meelde kui nõudlik, samas omapärase huumorimeelega pedagoog. Kui Mae Tammis esimest korda meile solfedžot andis, ehmusime kõik. Olime õppinud kasutama termineid mažoor ja minoor, nüüd aga tutvusime duuri ning molli mõistega. Keeruline kvindiring, intervallid ja kõik olulised muusikateooriat puudutavad terminid said ilusasti selgeks tänu professionaalsele õpetajale.

Klaverieriala õpilasena harjutasin ja mängisin mitmete õpetajate juhendamisel. Viimased paar aastat oli minu eriala õpetajaks Tiina Põiklik. Neid aastaid pean oma muusikakooliaastatest kõige olulisemateks.

Iga kord, kui mõnda pala õppima hakkasime, mängis õpetaja mulle loo ette. Enamus palad jäid mulle ilma raskusteta koheselt meelde, kuid tehnilist külge harjutasime takti haaval. Õpetaja oli minuga kannatlik, õpetas mulle muusikat kuulama ja sellesse ka süvenema. Lõpueksamil tundsin, et ka mina suudan oma tundeid muusikasse panna ja hästi mängida. Klaverimängijale on oluline ka rüht mängimise ajal ja sellele pööras õpetaja väga ranget tähelepanu.

Muusikakooli lõpetamisest on möödunud 27 aastat. Suurem osa pedagooge on nüüdseks mujale läi-

nud, mõned head õpetajad ka meie hulgast lahkunud. 21. lennu lõpetajatest olen ainus, kes muusikaga jäi seotuks ka peale kooli lõpetamist.

Elu erinevatel perioodidel on töö ja hobid olnud seotud klaverisaatjana, pillimängijana erinevates kollektiivides, muusika õpetamise- ja kirjutamisega. Lisaks klaverile olen juurde õppinud ka kitarri- mängu, plokkflööti ja akordionit.

2013. aastal asusin elama Tallinnasse ja siingi kasutan ma oma igapäevatoos, mis on seotud mudilastega, muusikat.

Kunda Muusikakoolile, oma endistele õpetajatele ja muusikakoolis käivatele lastele soovin palju edu, rõõmu muusikast ja loomisrõõmu. Muusika on kunst, mida mõistavad ja loovad kõige paremini kunstnikud.

Sirje Luke
Kunda muusikakooli
21. lennu lõpetaja 1987.a

KÕIK SAI ALGUSE MUUSIKAKOOLIST

Muusikakooli astudes valisin erialaks klaveri, kuna mulle see pill meeldib. Õppeaja jooksul oli mul mitu klaveriõpetajat, minu mäletamist mööda koguni neli. Esimene klaveriõpetaja oli Sirle Liukanen, viimane õpetaja Juta Tiitso.

Muusikakool asus Mere tänaval ja sinna sai ikka neli-viis korda nädalas kõnnitud. Kui lõppesid koolitunnid, hakkasime tatsama muusikakooli. Tee peal käisime läbi kondiitripoest, mis asus vana restorani majas ning ostsime sealt tee peale kaasa saiakesi.

Eriti meeldisid muusikaajaloo tunnid, sest õpetaja Aime Lips oskas tunnid teha huvitavaks.

Mind on muusika alati köitnud ja olen lapsest saadik soovinud saada õpetajaks. Kui lõpetasin Kundas kooli, siis ma ei pidanud kaua mõtlema, mida tahan edasi õppida ning millega ennast siduda. Nii saigi tehtud otsus ning läksin õppima Tallinna Pedagoogilisse Seminari, erialaks muusikaõpetaja.

Nüüd töötan üle kümne aasta Kunda lasteaias muusikaõpetajana. Kui muusikakooli õpilased lasteaias esinemas käivad, teeb see südame soojaks ja enda kooliaeg tuleb jälle meelde.

Püüan ennast pidevalt muusikaalaselt täiendada. Näiteks õpin Meelis Subani käe all kitarri. Aitäh, Meelis ja kõik muusikakooli õpetajad, kellega ma olen kokku puutunud. Õnnesoovid muusikakoolile!

Katri Vahesalu (Hansaar)
Kunda muusikakooli
32. lennu lõpetaja 1998.a,
Kunda lasteaias muusikaõpetaja

Peeti esimene CellCup võrkpalliturniir Kundas

Laupäeval, 1. veebruaril sai tehtud põnev algatus võrkpalliturniirile CellCup 2014. Võistlused toimusid Kunda spordikeskuses. Vastamisi oli viis segavõistkonda: Estonian Cell I ja II, Kunda Nordic Tsement, Kunda linna ja kooli esindajad. Võidu viis koju Estonian Cell I võistkond.

Mängud kujunesid meeleolukaks ja kohati emotsionaalseks, jagus võidurõõmu ning mõrusid kaotusmomente. Mängiti suure pühendumisega – võitu ei loovutatud kellelegi lihtsalt. Siiski valitses saalis igati sõbralik ja positiivne õhkkond, oli näha kuulda pealtvaatajate toetust. Ühele mängijale lõppes turniir jalavigastusega. Päeva lõpuks selgus segavõistkondade kohajärjestus, mis kujunes geimipunktidest. Lõpptulemuse põhjal anti väärikas rändkarikas turniirivõitjale.

le. Esikolmikusse võitlesid end: I koht – Estonian Cell I, II koht – Estonian Cell II ja III koht – Kunda linna esindus. Napi kaotuse osaliseks langes Nordic Tsement AS, auväärsele viimasele kohale platseerus kooli esindus. Tegelikult olid kõik mängud väga tasavägised, ükski vastastest ei andnud kergesti alla, pakkudes kuhjaga mänguila ja -pinget. Peakohtuniku arvamuse põhjal sai parima naismängija auhinna Kairi Press, meesmängijatest hinnati parimaks Ivo Pent. Üheskoos tõdeti, et võistlustuleks kindlasti korrata ja see võiks muutuda iga-aastaseks traditsiooniks. Ükski suurüritus ei saa teoks ilma abilisteta. Siinkohal tahan tänada võistluste peakohtunikku Revo Kohat, sekretär-lauakohtunikku Silvia Süda, spordikeskuse administraatorit Erli Välit. Siirad tänusõnad tööandjale Estonian Cell, kes tagas

CellCup 2014 võitjad. (Foto erakogu)

ressursid korralduskulude katmiseks ja väljapandud auhinna-laua (kohtadele I–III) eest. Tänu ka ettevõttele Kunda Nordic Tsement, kes hoolitses kohtadele IV–V võidelnud osalejate tun-

nustamise eest, pakkudes neile Nordic Tsement sümbollikaga meeneid. Eriline tänu kõikidele võistlejatele!

Silver Süda, ürituse korraldaja

Vajaduspõhist peretoetust jagatakse kahel tingimusel

Perekonnal on õigus vajaduspõhisele peretoetusel siis, kui perekonnas on üks või mitu lapsetoetust saavat last ning perekonna sissetulek jääb alla poole suhtelist vaesuspiiri.

Taotlejaks saab olla see perekonna liige, kellele makstakse perekonna liikmete hulka kuuluva lapse või laste eest lapsetoetust. Seega peab kohaliku omavalitsuse poole pöörduma see lapsevanem, kes on taotlenud ka lapsetoetust (olenemata sellest, kelle arvelduskontole lapsetoetust laekub).

Perel on õigus toetust saada juhul, kui pere vajaduspõhise peretoetuse taotlemisele eelneva kolme kuu keskmine kuine netosissetulek on väiksem kui vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir, kui see on sellega võrdne või suurem, toetust saada võimalik saada ei ole.

Vajaduspõhise peretoetuse määramisel loetakse perekonna liikmeteks abielus või abielulistes suhetes olevad samas eluruumis elavad isikud, nende abivajavaid lapsi ja vanemaid või muud üht või enam tuluallikat ühiselt kasutavaid või ühise majapidamisega isikuid. Perekonna koosseisu loetakse ka perekonnast eemal viibivad õpilased juhul, kui nende rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed on samad mis perekonnalgi. Samuti loetakse pere-

konna koosseisu need õpilased, kelle rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressiandmed ei lange kokku perekonnaliikmete elukoha omaga, kuid kelle eest makstakse perekonnaliikmele lapsetoetust.

Vajaduspõhist peretoetust makstakse taotlemisele järgneval kolmel kuul hiljemalt kuu 20-ndaks kuupäevaks. Perioodil juuli 2013 kuni detsember 2014 on vajaduspõhise peretoetuse suurus 9,59 eurot kuus ühe lapsega perele ja 19,18 eurot kuus kahe ja enama lapsega perele.

Vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri perekonna esimesele liikmele kehtestab Riigikogu igaks eelarveaastaks riigieelarvega. Toetuse sissetulekupiiri aluseks on Statistikaameti poolt eelarveaastale eelneva aasta 1. märtsiks viimati avaldatud suhtelise vaesuse piir. Vastavalt 2013. aasta riigieelarve seadusele on vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir 2013. aastal perekonna esimesele liikmele 280 eurot kuus. Igale järgnevale vähemalt 14-aastasele perekonnaliikmele on vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir 140 eurot kuus ning igale alla 14-aastasele perekonnaliikmele 84 eurot kuus.

Vajaduspõhise peretoetuse arvestamisel ei arvata perekonna sissetulekute hulka:

1. ühekordseid toetusi, mida on üksikisikule, perekonnale või selle

- liikmetele makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;
- puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus;
- riigi tagatisel antud õppelaenu;
- tööturuteenuste ja -toetuste seaduse alusel makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust;
- õppetoetuste ja õppelaenu seaduse alusel makstud vajaduspõhist õppetootust;
- riiklike peretoetuste seaduse alusel makstavat kolmanda ja järgneva lapse lapsetoetust kahe lapsetoetuse määra (st 19,18 euro) ulatuses iga nimetatud lapsetoetust saava lapse kohta;
- vajaduspõhist peretoetust.

Näited vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiiri kohta 2013. aastal:

•4-liikmeline perekond, kus on 2 täiskasvanut, üks 14-aastane või vanem laps ja üks alla 14-aastane laps

Selle perekonna vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir on 644 eurot ($280 + 140 + 140 + 84 = 644$). Seega saab pere 2013. aastal vajaduspõhist peretoetust taotlemisele järgneval kolmel kuul juhul, kui perekonna kolme taotlemisele eelneva kuu keskmine netosissetulek on väiksem kui 644 eurot kuus.

•3-liikmeline perekond, kus on 1 täiskasvanu ja 2 alla 14-aastast last
Nimetatud perekonna vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir on 448 eurot ($280 + 84 + 84 = 448$). Seega saab pere 2013. aastal vajaduspõhist peretoetust taotlemisele järgneval kolmel kuul juhul, kui perekonna kolme taotlemisele eelneva kuu keskmine netosissetulek on väiksem kui 448 eurot kuus.

•4-liikmeline perekond, kus on 2 täiskasvanut ja 2 alla 14-aastast last

Selle perekonna vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir on 588 eurot ($280 + 140 + 84 + 84 = 588$). Seega saab pere 2013. aastal vajaduspõhist peretoetust taotlemisele järgneval kolmel kuul juhul, kui perekonna kolme taotlemisele eelneva kuu keskmine netosissetulek on väiksem kui 588 eurot kuus.

•5-liikmeline perekond, kus on 2 täiskasvanut, kaks 14-aastast või vanemat last ja 1 alla 14-aastane laps

Antud perekonna vajaduspõhise peretoetuse sissetulekupiir on 784 eurot ($280 + 140 + 140 + 140 + 84 = 784$). Seega saab pere 2013. aastal vajaduspõhist peretoetust taotlemisele järgneval kolmel kuul juhul, kui perekonna kolme taotlemisele eelneva kuu keskmine netosissetulek on väiksem kui 784 eurot kuus.

Kunda tsemendivabriku mobiilne sidepidamine

Kunda tsemendivabrikust kujunes 19. sajandi II poolel Põhja-Venemaa suurim ja modernsem ettevõtte.

Alates vabriku tegutsemise algusaastatest kasutati seal kõige uuemaid tehnikavahendeid. Nii vabriku seadmed, kui ka sidepidamine olid tehnikasaavutuste viimane sõna, milles kasutati juba **elektrit**. Elektrienergia kasutamine tööstuses oli tollal uudne mitte ainult Eestis vaid kogu Venemaal ja mujalgi.

1877 avati vabrikus **telegraafi- ja bijaam** ja rajati Rakvere postkontori ja vabriku vahele **telegraafiliin**. Järgmise aasta sügisel - 1878 võeti katseliselt kasutusse **telefonühendus** Kunda mõisa ja vabriku vahel, kasutades selleks telegraafiposte. Teadaolevalt ehitati 1879 **telefoniliin**, mis ühendas Kunda mõisa, tsemendivabriku ja Kunda sadama.

Elekterside arengu alguseks Eestis loetakse 1855. aastat. Nimetatud aasta 10. juulil seati Tallinna telegraafijaamas Toompeal üles esimene morse-tüüpi aparaat. Samal aastal ehitati esimene ühejuhtmeline telegraafiliin Tallinnast Narva kaudu Peterburgi. Järk-järgult kujunes Eesti aladel üsna tegus telegraafivõrk, mis hõlmas kõiki suuremaid linnu ja strateegiliselt tähtsaid punkte. Telegraaf oli tuntud ning leidis laialdast kasutamist 1850-1860. aastatel. Telefoni läbimurre jääb 1870. aastate lõppu.

Vaade I vabrikule 1890. aastatel. Paremal tsemendiveski, esiplaanil sepapada, taga pudelahjud, kandiliste korstnatega Dietsch-ahjud ja koonusekujulise korstnaga R-ahi

Kunda puhul on moodsate sidevahendite kasutamine seotud tsemendivabrikuga.

Telefoniliini ehitust kirjeldab 1920. aastatel Kunda sadama direktorina töötanud Edgar Leuthold ajaloolises ülevaates Die Zementfabrik „Port-Kunda“ (1927). Ta märgib, et selle ehitus kulges ilma probleemideta ja seda ainult seetõttu, et John Carl Girard de Soucanton oli postija telegraafiasjanduse ministri Luederi sõber. Tollal oli telefoni-

side ehitusloa saamine keeruline ja aeglane protsess, kuna telegraafiteenistus ja telefoni- olid siseministeeriumi järelevalve all. Seda põhjusel, et sidele omistati märkimisväärne sõjaline tähendus. Läbida tuli väga pikk bürookraatia ahel, enne kui siseministri resolutsiooniga ehitusluba kätte saadi. Tavaliselt võttis loa taotlemine aasta või rohkemgi. Omanikud polnud iga kord teadlikud loa olemasolu vajadusest ja seda ei võetudki väga tõsiselt, sageli ei teatud, kelle poole pöörduda. Sideliin ehitati enne valmis, kui luba kohale jõudis. **Telefoniliini** ehitus kundas toimus järgmiselt: „... riiginõunik hr Harpe nägi ühel inspekteerimisreisil oma kohkumuseks telegraafipostidel topeltraate, mida ei tohtinud olla, kuid loomulikult lahendati see juhtum sõbralikult“. Kui sõbralikult see siiski toimus, pole teada. Eestimaa kuberner ja Telegraafi direktori kirjavahetusest selgub, et keemiadoktor Oscar Lievenil lubati telefoni- side ehitusega alustada alles 1882. aastal.

Enna Sirkel

Eesti Energia muuseumi juhataja

1880 mudel

Uus ja moodne telefon 1892

Piim polegi alati kasulik ehk varjatud toidutalumatuses

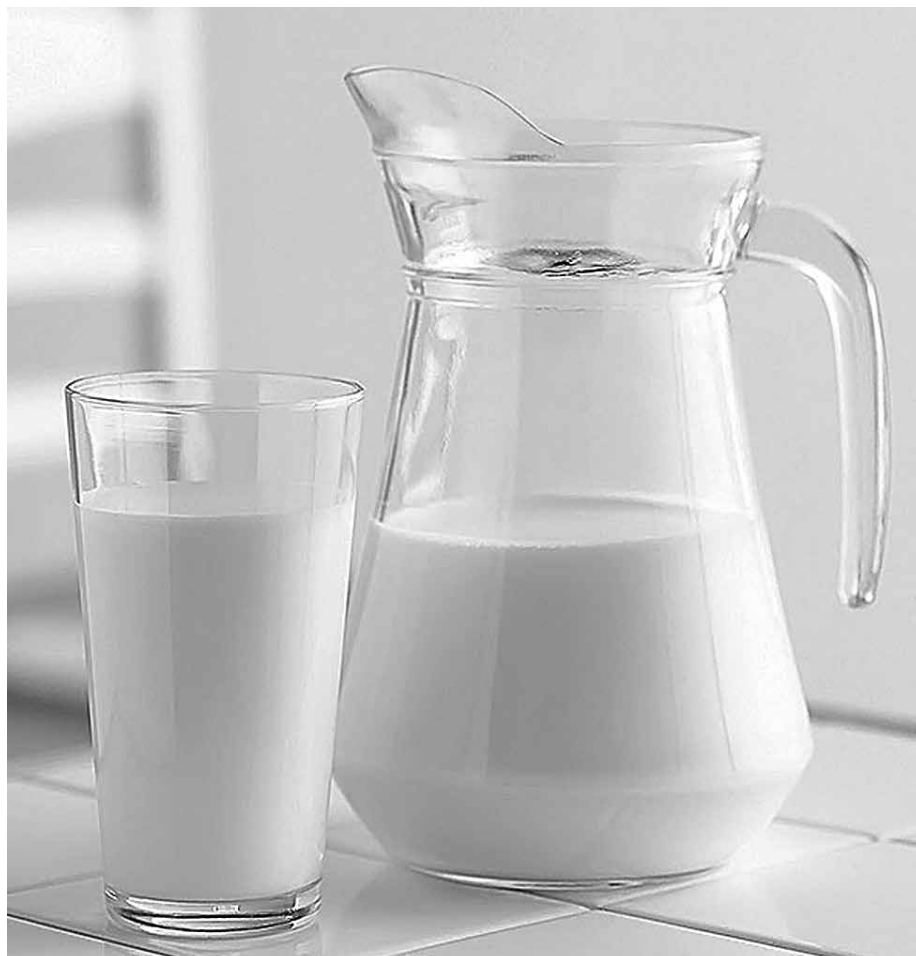
Erinevate toiduainete varjatud talumatust esineb suuremal või vähemal määral väga paljudel inimestel. Varjatuks nimetatakse seda talumatust seetõttu, et inimene ise sellest tavaliselt teadlik ei ole.

Pealegi on sageli just see toiduaine, mille suhtes talumatus esineb, inimesele lausa meelepärane. Seetõttu on toidutalumatus küllaltki raske avastada. Halb on aga see, et niisugused talumatud toiduained võivad organismile põhjustada palju probleeme. Sageli saavad toidutalumatuses alguse või toimuvad seisundi ägenemised krooniliste haiguste puhul. Nimetada võib siinkohal liigesepõletikke, diabeeti, selliseid nahaprobleeme nagu akne, ekseem ja psoriaas, aga ka migreeni, seedeprobleeme - ärritatud soole sündroom, Crohni tõbi jt, depressiooni jne.

Vahemärkusena tuleb selgitada, et toiduainete talumatust ei tohi segamini ajada toiduallergiaga! Allergia on organismi ülitundlikkus mingi aine suhtes ja selle sümptomid tekivad kohe peale toiduaine tarbimist. Toidutalumatus korral tekivad reaktsioonid mittetalutavale toidule aeglaselt. Vaevused ei ilmne kohe peale toidu manustamist ega ole sellega otseselt seostatavad, vaid muutuvad täheldatavaks alles kuni 72 tundi pärast söömist. Sellised sümptomid ja vaevused võivad hõlmata keha mistahes organsüsteemi. Tuleb teada, et toidutalumatus pole haigus ja seda pole võimalik välja ravida.

Toidutalumatus on mitut erinevat tüüpi, kuid kõige enam on inimeste seas levinud laktoosi ehk piimasuhkru talumatus, kaseiini ehk piimavalgu talumatus ja gluteeni ehk nisuvalu talumatus. Paljud seedetrakti häired ongi põhjustatud just laktoositalumatusest. Statistika mõttes on huvitav nimetada, et laktoosi ehk piimasuhkru talumatust esineb ligi kolmandikul eestlastest. Paikkonniti on see protsent maailmas erinev. Ajakirja "Eesti Arst" 2000. aasta juulikuu numbri andmetel on Ameerikas laktoositalumatuid 64 protsenti, Aafrikamaades aga koguni kuni 100 protsenti täiskasvanud elanikkonnast.

Laktoosi ehk piimasuhkru seedimiseks toodetakse soolestikus laktaasi nimelist ensüümi, mille abil lõhustatakse laktoos glükoosiks ja galaktoosiks. Juhul, kui organism mingil põhjusel ei suuda toota laktaasi piisavas koguses, jääb laktoos lõhustamata ega saa imenduda. Sellisel juhul hakatakse laktoosi käärutama jämesoole bakterite poolt, tekib suur hulk gaasi ning see põhjustab palju ebameeldivaid sümptome: kõhuvalu, kõhukrampe, kõhugaase ja kõhulahetisust. Laktoositalumatus võib olla geneetiliselt päritav. Lastel võib ilmned probleem pärast rinnapiimast võõrutamist, sest siis ensüümi ak-

Kõige enam esineb inimestel laktoosi ehk piimasuhkru talumatust.

tiivsus langeb. Kui kahtlustate endal laktoositalumatust, on soovitatav pöörduda arsti poole, kes kahtluse kinnitamiseks või ümberlükkamiseks vastavad analüüsid teeb.

Tarbijate õnneks on kauplustes üha enam näha piimatooted, mille sildil seisab sõna "laktoosivaba" või siis "vähendatud laktoosisisaldusega". Erinevate firmade toodangu hulgast võib leida nii jogurteid, toorjuustusid, kohupiimapastat, juustu kui ka piima. Laktoosivaba dieedi korral sobivad hästi hapendatud piimatooted nagu hapupiim, keefir ja jogurt. Tõsi küll - laktoosivabade toodete hind on tavalisest mõnevõrra kõrgem. Kuid mida rohkem neid tooteid turule tekib, seda sõbralikumaks hind tarbijale muutub. Igal juhul on laktoositalumatuse korral oluline vähendada piimatoodete tarbimist ja lähtuda toitumissoovitustest. Päevas on soovitatav tarbida kuni kaks portsjonit piimatooted. Ühe portsjoni all mõeldakse klaasi piima või jogurtit ning 30 g juustu. Veel soovitakse valida söömiseks sellised tooted, millele pole lisatud suhkrut ja moosi.

Tervislikuks alternatiiviks piimale on kauplustes saadaval taimsed piimad - kaera-, riisi-,

mandli-, kookos- ja sojapiim. Need tooted sobivad hästi putrudesse, smuutidesse või asendama tavalist piima joogina. Taimse piima puhul on soovitatav jälgida, et sellele poleks lisatud suhkrut ega maitseaineid. Parem segada jogurtite ja kohupiima sisse omakorjatud marju! Laktoosivaba jogurtit saab kodus ka ise valmistada. Selleks on võimalik kasutada jogurtivalmistamise masinat, segades selles komponentidena tavalist pastöriseeritud piima ja Gefiluse maitsestatamata jogurtit. Segu peab fermenteeruma ehk käärima 24 tundi - selle aja jooksul lõhustavad sealsed head bakterid laktoosi.

Tähelepanelik tuleb laktoosi mittetalujal olla ka toidulisandite ja ravimite tarbimisel, sest nendes võib laktoosi leiduda täiteainena. Koostöös apteekriga on aga kindlasti võimalik leida sobivaid tooteid. Õnneks muutub piima asendamine või sellest loobumine iga päevaga mugavamaks. Kasvab nii tarbija kui tootja teadlikkus, laktoosivabade toodete valik meie kauplustes laieneb ning mõningase süvenemise järel peaks iga otsija siiski leidma talle sobiva toidu.

Sirle Nukk, toitumishõustaja

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatus:

Kundas

Grossi poe parklas
kell 15.30–18.00

I ja II kvartalis

21. ja 28. veebruaril
21. ja 28. märtsil
25. aprillil
2., 23. ja 30. mail
20. ja 27. juunil

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseauto-maadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfot Pangabussi teenuste, kellaaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

